

**GÖTEBORGS UNIVERSITET
HANDELSHÖGSKOLAN**

Dnr U 2016/724

Allmän studieplan för utbildning på forskarnivå i nationalekonomi

Den allmänna studieplanen är fastställd av Handelshögskolans fakultetsstyrelse 2016-12-15. Utbildningen omfattar 240 högskolepoäng och leder fram till filosofie doktorsexamen. Doktorand som har tagit sin grundexamen i ekonomi kan välja att benämnas ekonomie doktor istället för filosofie doktor.

ÄMNET NATIONALEKONOMI

Nationalekonomi är ett samhällsvetenskapligt ämne med fokus på hur ett samhälle använder sina resurser och vilka effekter ekonomisk-politiska åtgärder ger upphov till. Nationalekonomer använder teori och empiriska metoder för att studera beteenden och ekonomiska samband på mikroekonomisk och makroekonomisk nivå.

UTBILDNINGENS MÅL

Utbildningens mål är att ge doktoranden sådana kunskaper och färdigheter som fordras för att självständigt kunna bedriva forskning och bidra till kunskapsutvecklingen inom nationalekonomi. Den färdigställda doktorsavhandlingen skall ge ett kvalificerat bidrag till kunskapsutveckling och vetenskaplig diskussion inom ämnet. Den forskarstuderande skall som filosofie (ekonomie) doktor kunna ha nytta av sin utbildning inom forsknings-, utvecklings- och utredningsarbete, inom offentlig och privat förvaltning.

För doktorsexamen skall doktoranden:

- Ha ett brett kunnande inom ämnet nationalekonomi, och en systematisk förståelse av forskningsområdet; samt en djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet.
- Visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med nationalekonomiska metoder i synnerhet.
- Ha förmåga att genomföra vetenskaplig analys och syntes av hög kvalitet, samt kunna genomföra självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer.
- Visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete.

- Med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen i ämnet nationalekonomi.
- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.
- Visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.
- Visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar.
- Visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

För doktorsexamen ska doktoranden med godkänt betyg ha genomgått kurser på forskarutbildningsnivå motsvarande 105 poäng, samt fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om 135 högskolepoäng godkänd.

BEHÖRIGHETSKRAV

För att bli antagen till studier på forskarnivå i nationalekonomi krävs att den sökande har dels grundläggande behörighet, dels särskild behörighet.

Grundläggande behörighet till utbildning på forskarnivå har den som har

1. avlagt en examen på avancerad nivå,
2. fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Särskild behörighet (HF 7 kap. 40 §) till utbildning i nationalekonomi på forskarnivå har den som har

1. fullgjort kursfordringar om minst 90 hp inom nationalekonomi, eller
2. minst 30 hp på avancerad nivå inom nationalekonomi, eller
3. på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

ANTAGNING OCH URVAL

Antagning(sprocessen)

Ansökan om antagning till utbildningen på forskarnivå skall inges till Institutionen för nationalekonomi med statistik, vid meddelade tillfällen i enlighet med givna instruktioner. Till ansökan fogas dokumentation av behörighet samt självständiga arbeten som visar den sökandes förmåga i övrigt.

Bedömningsgrunder vid urval (HF 7 kap. 41)

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen. De bedömningsgrunder som tillämpas vid urvalet är främst:

- Den sökandes analytiska förmåga, styrkt genom vetenskaplig rapport, uppsats, examensarbete eller liknande
- Den sökandes dokumenterade ämneskunskaper och kunskaper i vetenskaplig teori och metod

En samlad bedömning görs av betygsmeriter, uppsats och forskningsintresse. Intervjuer kan förekomma.

Antagning och urval sker med beaktande av institutionens handledningsresurser inom området för doktorandens forskningsinriktning. Endast sökande som kan erbjudas handledning och godtagbara studievillkor samt säkerställd studiefinansiering för hela utbildningen kan antas.

Beslut om antagning till studier på forskarnivå fattas av prefekt efter beredning i institutionens Forsknings- och forskarutbildningskommitté (FFUK-NEK).

UTBILDNINGENS UPPLÄGGNING OCH INNEHÅLL

Utbildningen för doktorsexamen omfattar 240 hp med fördelningen 105 hp till kursdel och 135 hp till avhandlingsdel. Detta kräver normalt studier under åtta terminer. Därvid förutsätts att den studerande har erforderliga förkunskaper, studerar på heltid och utnyttjar undervisningen effektivt.

Kurser

Under forskarutbildningens första år läses teori- och metodkurser med fokus på matematik, mikroekonomi, makroekonomi och ekonometri. I normalfallet skall samtliga förstårskurser om totalt 60 hp läsas. Om starka skäl föreligger kan dock någon av kurserna som ges under första året bytas ut mot annan kurs, dock endast efter överenskommelse med doktorandexaminator.

Under forskarutbildningens andra år läses i normalfallet en kurs som ger en introduktion till vetenskapsteori samt diskuterar en rad praktiska frågeställningar som uppstår under avhandlingsarbetet. Här skall den forskarstuderande erhålla kunskaper i forskningsprocessens olika delar, vetenskaplig redlighet, forskningsetik, och vetenskapens

roll i samhället. Dessutom skall den forskarstuderande läsa kurser som möjliggör för den studerande att bredda eller fördjupa sina kunskaper inom ämnet nationalekonomi. Valbara kurser erbjuds i huvudsak inom institutionens styrkeområden, exempelvis inom beteendekonomi, miljöekonomi, utvecklingsekonomi, spelteori, arbetsmarknadsekonomi, offentlig ekonomi och ekonometri. Exakt vilka kurser som erbjuds ett visst år kan komma att bero på institutionens resurser och/eller kursdeltagarunderlag. Kurser med annat fokus kan också komma att erbjudas, beroende på resurser och efterfrågan. Institutionen har också som ambition att erbjuda ett begränsat antal kortkurser, vanligen i samband med att externa forskare besöker institutionen.

Forskarstuderande i nationalekonomi kan, efter överenskommelse med handledare och doktorandexaminator, läsa individuella läskurser på doktorandnivå. Dessa kurser möjliggör för den studerande att fördjupa sina kunskaper inom ett specifikt forskningsområde.

Forskarstuderande i nationalekonomi kan läsa en eller flera kurser vid annat lärosäte enligt beslut av doktorandexaminator. Examination kan antingen ske vid det andra lärosätet på samma sätt som för studerande som är inskrivna där, eller enligt överenskommelse med handledare och doktorandexaminator.

Doktorand kan tillgodoräkna sig högskolepoäng från tidigare utbildning. Beslut om tillgodoräknande och därmed vidhängande avräkning av studietid, efter individuell ansökan från doktorand, fattas av prefekt. I samband med tillgodoräknande görs motsvarande avräkning av finansieringstid. Avräkningen skall dokumenteras i den individuella studieplanen.

För doktorsexamen kan högskolepedagogisk kurs om maximalt 5 hp ingå.

Urval av kurser sker av forskarstuderande i samråd med handledare och doktorandexaminator.

Den forskarstuderande förutsätts företrädesvis läsa forskarkurser i början av utbildningen på forskarnivå. Efter ett år bör minst 50 hp av kurserna vara avklarade. Efter två år bör minst 90 hp av kurserna vara avklarade. Studerande som inte uppfyller dessa mål skall i samförstånd med doktorandexaminator upprätta en särskild plan för att komma upp i 50, respektive 90, hp så snart det är möjligt.

Kurserna bedöms med något av betygen underkänd eller godkänd. Betyg på kurser på forskarnivå bestäms av utsedd kursexaminator. Formerna för kunskapsproven på kursdelen är dels muntlig examination, dels prövning av utförda skriftliga tillämpnings- eller övningsuppgifter. Formen bestäms av doktorandexaminator i samråd med lärare som meddelar undervisning.

Avhandlingen

Avhandling för doktorsexamen skall utformas som en sammanställning av 3-4 vetenskapliga uppsatser (sammanläggningsavhandling). Minst en av uppsatserna i avhandlingen måste

vara egenförfattad av doktoranden. Anmälan till disputation av en avhandling innehållandes samförfattade artiklar skall kompletteras med en av doktoranden, dennes medförfattare och doktorandexaminator undertecknad redogörelse för varje författares insatser till ledning för opponent, betygsnämnd och allmänhet. I avhandlingen kan ingå tidigare godkänd licentiatuppsats. Detta arbete utgör då en del av avhandlingsarbetet och skall försvaras vid disputationen.

Forskningen som redovisas i avhandlingen skall hålla tillräckligt hög kvalitet för att kunna publiceras i internationella forskningstidskrifter. Det är dock inget krav att uppsatserna i avhandlingen skall vara publicerade vid tidpunkten för disputation.

Till avhandlingen fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat, om avhandlingen är skriven på svenska, och vice versa. Det finns inget krav på att avhandlingen skall innehålla en introduktion (ofta kallad kappa).

Doktorsavhandlingen kungörs genom "spikning". Genom spikningen på universitetets anslagstavla i Vasaparken blir avhandlingens innehåll allmänt tillgängligt. Därtill skall information om tid och plats för disputationen, och annan relevant information, publiceras på universitetsbibliotekets elektroniska anslagstavla. Efter att ha hållits tillgänglig under en tid av minst tre veckor under termin skall doktorsavhandling granskas och försvaras vid offentlig disputation. Granskningen leds av en av dekanen utsedd opponent.

Doktorsavhandling skall efter disputationen bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget bestäms av en betygsnämnd, som utses av dekanus efter förslag från Institutionen för nationalekonomi med statistik.

Handledning

Minst två handledare varav minst en docent kompetent ska utses av prefekt senast en månad efter att doktoranden antagits och anges i den individuella studieplanen. En av dem utses till huvudhandledare. Vid utseende av handledare ska doktorandens önskemål beaktas. Minst en av handledarna ska ha genomgått universitetets utbildning i doktorandhandledning eller motsvarande utbildning vid annat lärosäte. Handledarna är gemensamt ansvariga för att den forskarstuderande ges bästa möjliga handledning

I samband med att utbildningens fokus förflyttas från kursarbete till avhandlingsarbete, vilket vanligtvis sker i slutet av utbildningens andra år, görs en ny bedömning av vilka handledare som är mest lämpliga specifikt för doktorandens avhandlingsarbete. Detta skall förstås mot bakgrund av att forskarstuderande i nationalekonomi som regel bestämmer inriktning på avhandlingen först efter att merparten av kurserna är avklarade. Vid denna tidpunkt byts i normalfallet en eller flera handledare ut mot nya handledare som har specialistkompetens inom det för avhandlingsarbetet relevanta forskningsområdet. Doktoranden själv får inkomma med önskemål, vilka prefekten i stor utsträckning försöker beakta.

Doktoranden ska ges möjlighet till kontinuerlig kontakt med handledarna för diskussion och tillgång till fortlöpande synpunkter under avhandlingsarbetets framskridande. Studerande

vid utbildningen på forskarnivå har under sin aktiva studietid rätt till handledning motsvarande ett minimum av 288 klocktimmar. Denna tid inbegriper förutom själva mötestiden även för- och efterarbete.

Doktoranden har rätt till byte av såväl huvudhandledare som biträdande handledare. Begäran ska vara skriftlig och ställas till prefekt.

Seminarieverksamhet

Doktoranden skall delta i seminarier med skiftande inriktning inom ämnet nationalekonomi. Institutionen organiserar ett relativt stort antal seminarier varje termin med externa talare. Därtill arrangeras specialseminarier med inriktning mot exempelvis finansiell ekonomi, utvecklingsekonomi, miljöekonomi och hälsoekonomi, samt workshops där forskare verksamma vid institutionen, inklusive doktorander, presenterar pågående forskning. Varje doktorand skall delta i minst 12 seminarier per läsår, men i normalfallet rekommenderas en betydligt högre grad av deltagande än så. Ett aktivt deltagande, med inslag av kritisk granskning, uppmuntras.

Institutionen har avsatt medel för att forskarstuderande skall kunna delta i nationella eller internationella forskarkonferenser och presentera sin forskning. Detta planeras i den individuella studieplanen.

Uppföljning

Efter varje termin gör doktorandexaminatorn en avstämning med handledare och doktorander i syfte att följa doktorandernas progression med avseende på måluppfyllelse inom utbildningen. Ytterligare uppföljning sker i och med att de individuella studieplanerna uppdateras, vilket sker en gång per år eller oftare (se nedan).

I slutet av varje läsår arrangeras en workshop i vilken samtliga doktorander utom förstaårsdoktoranderna förväntas presentera forskningsuppslag och/eller forskningsresultat. I mån av plats kan även förstaårsdoktorander beredas möjlighet att presentera idéer eller uppslag. All forskande personal vid institutionen bjuds in till workshopen.

Under forskarutbildningens tredje och fjärde år presenterar doktoranderna fortlöpande sin forskning. En distinktion görs mellan seminarier i steg 1 och steg 2. Formen på seminarier i steg 1 är relativt informell, och huvudsyftet är att diskutera doktorandens forskningsidéer men det är även önskvärt att preliminära forskningsresultat kan redovisas. På seminarier i steg 2 förväntas doktoranden kunna redovisa en väldefinierad forskningsfråga, en utvecklad metod, och forskningsresultat. I normalfallet skall doktorander ge två seminarier i steg 1 under utbildningens tredje år, och två seminarier i steg 2 under utbildningens fjärde år. När handledarna bedömer att 50% av arbetet med avhandlingen genomförts ska doktoranden presentera en lägesrapport för handledarkollegiet. Några månader före beräknad tidpunkt för disputation skall ett slutseminarium hållas, vid vilket en granskning av avhandlingsarbetet görs.

ÖVERGÅNGSREGLER

Kurspoängskravet för doktorander antagna innan 2016 är 120 hp medan avhandlingsdelen motsvarar 120 hp.

ÖVRIGT

Individuell studieplan

Utifrån kursplanen och kursutbudet planerar den forskarstuderande tillsammans med sina handledare det kommande årets studier och avhandlingsarbete, varvid en individuell studieplan upprättas. En individuell studieplan skall upprättas senast två månader efter antagning till forskarutbildningen, och planen skall revideras minst en gång per år. Planen ska innehålla institutionens och doktorandens åtaganden och en tidplan för doktorandens utbildning. Av studieplanen skall framgå:

- Inriktning på avhandlingsarbetet
- Doktorandexaminator
- Handledare, omfattning, tillgänglighet och formerna för handledning.
- Studiekurser
- Tidsplan och finansieringsplan
- Doktorandernas åtaganden i form av undervisning eller administrativ tjänstgöring vid institutionen, samt hur detta ska ersättas.

Licentiatexamen

Den som antagits med doktorsexamen som mål kan avsluta sina studier med licentiatexamen om utbildningen omfattar minst 120 högskolepoäng och i övrigt uppfyller kraven för licentiatexamen. Utbildningen till filosofie licentiatexamen omfattar 120 hp med fördelningen 60 hp till kursdel och 60 hp till uppsatsdel.

För licentiatexamen skall doktoranden

- Ha ett gott kunnande inom ämnet nationalekonomi, och en systematisk förståelse av forskningsområdet; samt en fördjupad och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet.
- Visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med nationalekonomiska metoder i synnerhet.
- Ha förmåga att genomföra vetenskaplig analys och syntes av god kvalitet, samt kunna genomföra självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer.
- Visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete.

- Visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.
- Visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap.
- Visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.
- Visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar.
- Visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

För licentiatsexamen ska doktoranden ha med godkänt betyg genomgått kurser på forskarutbildningsnivå motsvarande 60 poäng, samt fått en vetenskaplig avhandling (licentiatavhandling) om 60 högskolepoäng godkänd.